

STELLINGEN

/ W.M. Schinkelshoek: Het Stipendium Bernardinum /
(21 Februari 2012 – Budapest, KRE HTK)

1. Als Daniel Bernard in de context van zijn tijd, werk en omstandigheden wordt gezien, dan is het onjuist om te stellen dat hij ongemakkelijk in de omgang geweest schijnt te zijn.
Contra S.D. van Veen, Het Stipendium Bernardinum, blz. 17.
2. Het huwelijk tussen Daniel en Izabella Bernard was als een zeepbel die vroeg of laat wel uiteen *moest* barsten. Voor beiden stond er veel op het spel, zodat zij probeerden te redden wat er te redden viel. Het *echtscheidingsproces* (1738-1739) heeft diepe sporen nagelaten in het leven van Daniel. Vooral het onrecht dat hem zou zijn aangedaan. Het testament van 18 augustus 1761 zal verstaan moeten worden vanuit deze achtergrond.
3. Over de reden ‘waarom’ Daniel Bernard vlak voor zijn overlijden bij testament alsnog bankactiën vermaakte voor een te vormen stipendium voor gereformeerde theologiestudenten uit de Palts en (het historische) Hongarije kan alleen gespeculeerd worden. Toch zou ook in de toekomst van deze voorwaarden niet mogen worden afgeweken.
4. In de loop van de tijd is er vaak een spanningsveld geweest tussen de interpretatie volgens de letter en volgens de geest van het testament van 18 augustus 1761. In beide gevallen ging dat vaak ten koste van de Hongaren. In de periode 1911-1945 leek hierin echter een redelijk evenwicht te zijn gekomen. De laatste tijd lijkt er juist een kentering te zijn ten koste van de Paltzers. Volgens de letter van het testament hebben Paltzers (nog steeds) de voorkeur boven Hongaren. Het is in de geest van het testament om het stipendium *óók* aan Hongaren en Zevenburgers toe te kennen.
- 5 Volgens het nieuwe beleid van het Stipendium Bernardinum (Stipendium Bernardinum Policy Paper) zal de beurs een promotiebeurs worden. Aangezien het Stipendium Bernardinum zowel met een *sociaal* als *wetenschappelijk* doel gesticht zal zijn, zouden ook theologiestudenten voor een stipendium in aanmerking moeten komen die ‘slechts’ hun studie in Utrecht willen voortzetten, zonder dat zij van plan zijn om te promoveren.

W.M. Schinkelshoek